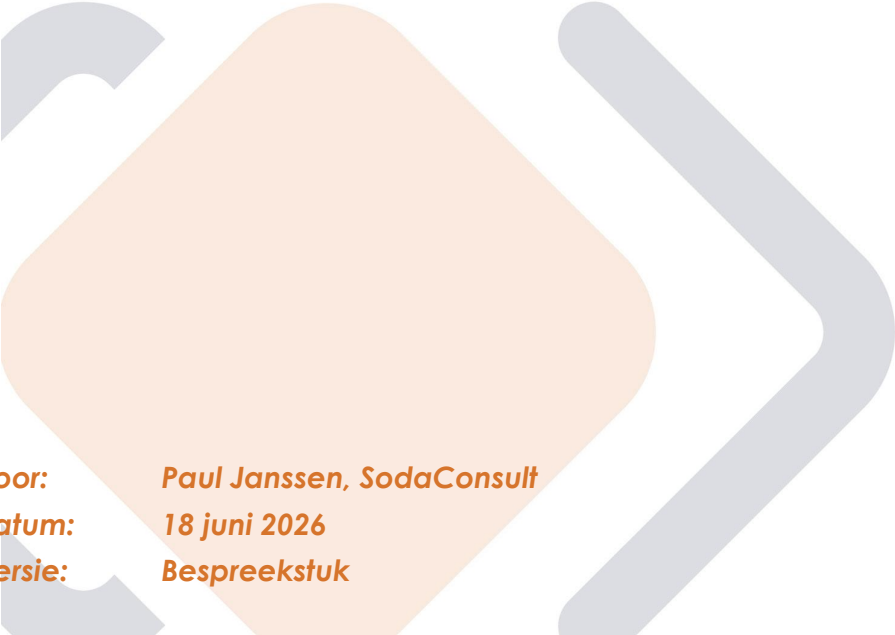

Benchmark onderzoek specialistische GGZ

Voor de jeugdregio IJsselland

Door: Paul Janssen, SodaConsult
Datum: 18 juni 2026
Versie: Bespreekstuk

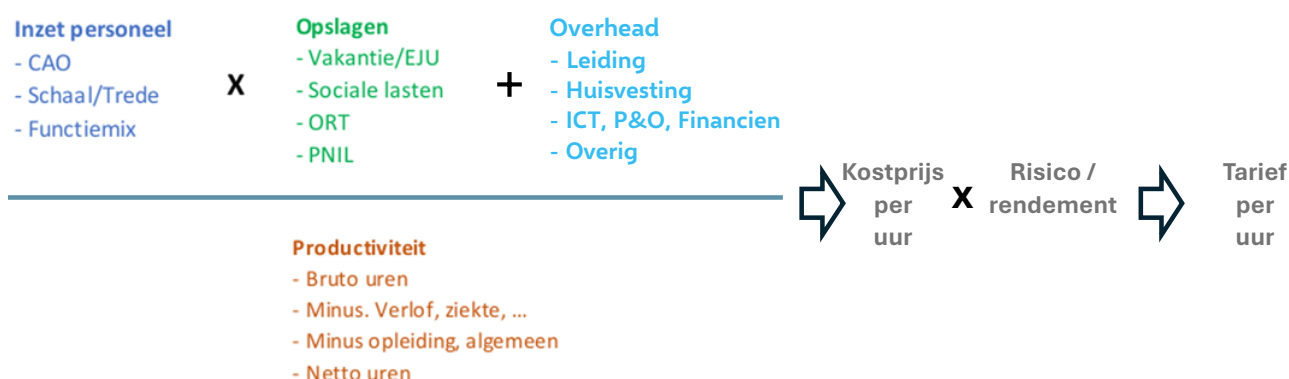
1. Opdracht

Aan SodaConsult is gevraagd een benchmarkonderzoek uit te voeren naar de productiviteit in de jeugd GGZ. Daarbij moet het vergelijkend materiaal aansluiten bij de zorg die geleverd wordt door de groep aanbieders in perceel 3 van regio IJssellanden die voldoet aan alle vijf de kenmerken die als onderscheidend in de kostprijs benoemd zijn. De jeugdregio IJsselland wil onderzoeken of een normproductiviteit van 1.220 cliëntgebonden uren voor deze groep van aanbieders realistisch is.

SodaConsult heeft recentelijk een kostprijsonderzoek uitgevoerd waar een productiviteit van 1.190 uren per jaar is vastgesteld. Het onderzoek is uitgevoerd door opvragen van informatie en kengetallen bij de aanbieders. De regio heeft het vermoeden dat het aantal uren productiviteit dat aanbieders opgegeven hebben laag is ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

2. Benchmark op productiviteit én overhead

In het kostprijs en tarievenonderzoek zijn de volgende variabelen opgevraagd.

Het blijkt dat de spreiding in waarden van respondenten per variabele verschillend is:

1. Inzet personeel en opslagen. Deze variabelen kennen een lage spreiding. De waarden zijn sterk door de CAO gereguleerd en daarmee lijken de waarden tussen aanbieders sterk op elkaar. Er zijn verschillen tussen aanbieders op het gemiddelde van de treden van direct personeel binnen de schaal, inzet PNIL en het werken met toelages, maar de onderlinge afwijkingen zijn klein.
2. Overhead en productiviteit. Deze variabelen kennen een hoge spreiding. Hier zien we ook samenhang. Aanbieders met een hoog aantal productieve uren per directe fte kennen een hogere overhead. Andersom is ook zichtbaar. Aanbieders met een lager aantal productieve uren hebben ook een lagere overhead. Hoewel deze samenhang dempend werkt op de kostprijs, levert het wel hoge spreiding op per variabele. Daarnaast zien we bovendien ook nog extra afwijkingen tussen aanbieders. De correlatie tussen productiviteit en overhead is niet heel erg sterk. Er zijn ook nog overige afwijkingen (waar geen verklaring van bekend is) die direct invloed hebben op de kostprijs.
3. Risico/Rendement. Hier zit geen variatie in. Voor alle aanbieders is 2% aangehouden.

De conclusie van deze analyse is dat in de benchmark productiviteit in samenhang moet worden gezien met overhead. Aanbieders hebben in de interviews van het kostprijsonderzoek aangegeven dat ze het achteraf aanpassen van één variabele "cherry-picking" vinden. Daar zit ook wat in. Tegelijkertijd, de verschillen in kostprijzen en tarieven in het land worden voornamelijk veroorzaakt door de productiviteit en de overhead. Het is dus niet nodig om in de benchmark alle variabelen in samenhang te zien. Het is voldoende en efficiënt om afwijkingen in vooral productiviteit en overhead te zien als verklarende variabelen voor afwijkingen in de kostprijs. Het zijn dan ook deze twee variabelen die we in samenhang benchmarken.

3. De benchmark

Van de volgende regio's zijn vergelijkende cijfers gevonden op productiviteit en overhead:

	Client- gebonden uren	Overhead in %	Overhead in € 105.527	Overhead/ Uren
Regio Alkmaar, Lekstroom (HHM)	1.224	36,6%	38.623	31,55
Food Valley	1.200	48,4%	51.075	42,56
Centraal Gelderland	1.247	48,7%	51.414	41,23
Limburg Noord	1.160	34,8%	36.723	31,66
Sociaal Domein Achterhoek	1.256	38,4%	40.522	32,26
Regio Haaglanden (concept)	1.240	50,0%	52.764	42,55
Regio IJsselland (met 1.190)	1.190	50,1%	52.910	44,46
Regio IJsselland (met 1.220)	1.220	50,1%	52.910	43,37

In de benchmark zijn waarden van variabelen opgenomen die horen bij specialistische jeugd GGZ. De cijfers die opgenomen zijn betreffen dus niet basis GGZ en ook niet hoog-specialistische GGZ. De specialistische GGZ past goed bij perceel 3, met de subselectie van aanbieders die voldoen aan alle vijf criteria. De aanbieders in perceel 3 die niet voldoen aan één van de vijf criteria zullen vooral vergelijkbaar zijn met de basis GGZ, of cijfers tussen de basis GGZ en specialistische GGZ. De aanbieders in perceel 4 en vooral 5 zullen meer vergelijkbaar zijn met cijfers van de hoog-specialistische GGZ.

Daar waar regio's een apart tarief voor crisis hanteren zijn ook de onderliggende variabelen in deze benchmark gebruikt.

Voor de regio IJsselland zijn twee regels opgenomen, één met de productiviteit uit het kostprijsonderzoek en één met de normproductiviteit van 1.220. De normproductiviteit van 1.220 wordt gebruikt in de benchmark:

1. Regio IJsselland hanteert de hoogste vergoeding voor overhead (50,1%) in de benchmark. Alleen de regio Haaglanden heeft een vergelijkbare overhead met 50,0%. Als we vervolgens kijken naar de productiviteit van de regio Haaglanden dan hanteert Haaglanden bij een vergelijkbare overhead een iets hogere productiviteit. Daarmee valt in deze vergelijking de regio IJsselland voor de aanbieder gunstiger uit dan regio Haaglanden.

2. Regio IJsselland hanteert met 1.220 productieve uren een gemiddelde productiviteit. Drie regio's hanteren een hogere productiviteit en twee een lagere. Twee regio's, Alkmaar en Lekstroom, hanteren een vergelijkbare productiviteit met 1.224 uren. Bij deze laatste twee regio's is de vergoeding voor overhead dan weer een stuk lager. Dus ook in deze specifieke vergelijking valt de regio IJssellanden voor de aanbieder gunstiger uit dan regio's Alkmaar en Lekstroom.
3. Dan zijn er nog enkele regio's uit de benchmark niet behandeld. Dat komt omdat deze regio's én een afwijkende productiviteit hebben én een afwijkende overhead. Om de twee variabelen met één samengesteld cijfer te kunnen vergelijken is de indicator overhead vergoeding (in €) per productief uur toegevoegd. Dit is niet een indicator die precies de werking van de twee variabelen op de kostprijs weergeeft. De indicator is indicatief en beeldvormend bedoeld. De indicator geeft aan dat IJsselland ook met de normproductiviteit van 1.220 de hoogste vergoeding biedt.

3. Conclusie

Met een normproductie van 1.220 uur valt de regio IJsselland, bij gelijkblijvende waarden uit het kostprijsonderzoek voor de overige variabelen, voor de aanbieder gunstig in de benchmark. Daarbij is de benchmark gehouden met regio's die onderliggende variabelen gepubliceerd hebben voor specialistische GGZ en eventueel crisis GGZ (indien beschikbaar).